

Onderwijsplan SEO: groep 1 t/m 8

Schoolambities

- Op de veiligheidsscore van WMK-score wij een 3,3 (5 punts schaal).
- We volgen cyclisch de SEO-doelen van de kinderen in FocusPO. (4x per jaar bijwerken)
- We stemmen planmatig ons onderwijsaanbod af op de ontwikkelbehoefte van de groep.
- Op de leerlingen tevredenheidslijst scoren wij op de punten die te maken hebben met SEO een 3,5.
- We gebruiken allemaal het gedragsplan [WerkbladVCModel.pdf](#) en escalatieladder. (Zie onder bijlage 1)
- We hanteren het stoplicht met 3 kleuren qua gedrag: rood, oranje, groen (zie onder bijlage 2)
- We zien gedrag als signaal naar een behoefte. Vanuit hier wordt altijd gekeken naar wat een kind nodig heeft.
- We behandelen vanaf 25-26-jaarlijks in elke groep 4 lessen die gelinkt zijn aan de onderwerpen van de Lentekriebels.
- We informeren ouders voor aanvang lessen Lentekriebels over de inhoud.

Basisaanbod

SEO

- We gebruiken de leerlijnen uit de methode Kwink.
- Elke week 45-60 minuten SEO Kwinkles/Burgerschap les. (2 keer SEO. 1 keer Burgerschap)
- Er zijn 20 Kwink SEO lessen.
- Lessen keuze op basis van behoefte groep. Anders jaarplanning Kwink: [Kwink Jaarplanning 2024-2025.pdf](#)

Burgerschap

- We gebruiken de leerlijnen uit de methode Kwink.
- Elke week 45-60 minuten SEO Kwinkles/Burgerschap les. (2 keer SEO. 1 keer Burgerschap)
- Er zijn 14 lessen Kwink Burgerschap.
- Lessen keuze op basis van behoefte groep en/of wat er speelt in de maatschappij. Overzicht lessen: [Lesschema Kwink voor burgerschap.pdf](#)

Inchecken/stappenplan gedrag

- We maken gebruik van check-in. Dit kan met 3 kleuren (6 t/m 8) en met smileys. (1 t/m 4)
- We maken gebruik van het emotiewiel van Kwink.
[Kwink emotiewiel poster BB.pdf](#)
[Kwink emotiewiel toelichting.pdf](#)
- We koppelen gevoel aan behoefte: Ik voel mij... en mij behoefte is...
- We maken gebruik van gevoel, behoefte incheck en waar nodig bij escalatie het werkblad VC (verbindend communiceren). Alle documenten te vinden in: [gedrag](#)
- We praten over groen, oranje en rood gedrag. Voorbeelden zie bijlage 2
- We gebruiken de cirkel van invloed.

Professionalisering

- Startende leerkrachten volgen cursus "pedagogisch vakmanschap"
- We spreken de "taal" van verbindend communiceren.

Aanvullend aanbod en leermiddelen

Aanvullend aanbod

Bovenop het basisaanbod vanuit de methode/leerlijnen, is extra aandacht voor de volgende onderdelen:

Leertijd

Er staat elke week 45 minuten voor SEL.

In de gouden weken en daarbuiten kan er door de leerkracht afhankelijk van de groep meer tijd gereserveerd worden voor SEL-lessen.

Aanbod hiervoor afstemmen op groepsniveau.

Organisatie

SEO

Per schooljaar worden 20 lessen aangeleverd via de website. Er wordt gewerkt in thema's. Het schooljaar start met het 10 Gouden Weken programma. (Leerlijnen zie SEL boek: blz 139-149)

- Terugblikken. Elke les start met het terugblikken op het gesprek van de vorige les en/of met het ophalen van voorkennis.
- Presentatie. Deze fase begint met een overzicht wat je deze les wilt bereiken. Daarna introduceert de leerkracht het nieuwe onderwerp, met gebruik van voorbeelden. (Digibord)
- De leerlingen krijgen de kans om mee te denken en te praten over het gegeven onderwerp.
- Oefening. Als het onderwerp zich daarvoor leent kunnen de leerlingen oefenen met de vaardigheid.
- Tijdens het begeleid oefenen stelt de leerkracht veel vragen.
- De leerkracht let op of alle kinderen betrokken blijven.
- Periodieke terugblik. Bijvoorbeeld na elk gespreksonderdeel of oefening.
- Terugkoppeling. De leerkracht geeft veel feedback, vooral procesfeedback. Zet de leerling aan het denken: Hoe komt het dat dit minder goed ging? De leerkracht moedigt veel aan.

Didactisch handelen

De definitie van sociaal-emotioneel leren is: het ontwikkelingsproces waarmee je fundamentele levensvaardigheden (SEL-competenties) verwerft zodat we onszelf, onze vriendschappen en ons werk effectief en moreel verantwoord kunnen vormgeven. Ook in het kader van burgerschap, sociale integratie en mediawijsheid.

Het systematisch aanleren van SEL-competenties (levensvaardigheden) draagt wezenlijk bij aan een veilige leer- en leefomgeving.

Wij werken aan onderstaande vijf competenties en gebruiken hierbij coöperatieve werkvormen.

We letten hierbij expliciet op autonomie, je veilig voelen en respect.

Besef hebben van jezelf

- Kunnen inschatten van je eigen gevoelens
- Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
- Een gezond zelfvertrouwen

Besef hebben van de ander

- Empathie nemen
- Perspectief nemen
- Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
- Sociale signalen kunnen oppakken en interpreteren

Keuzes kunnen maken

- Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
- Bijdragen aan een positief klimaat in je school
- Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag

Zelfmanagement

- Impulscontrole bij stressvolle situaties
- Omgaan met heftige emoties
- Doelgericht gedrag

Relaties kunnen hanteren

- Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
- Sociale druk weerstaan
- Conflicten oplossen

Aanvullende afspraken

Extra afspraken:

- De Kwink-lessen SEO worden afgewisseld met lessen Burgerschap. (2x SEO op 1x Burgerschap)
- Alle klassen in de ochtend met een incheck moment. Hierdoor is er meer zicht op hoe de leerling zich voelen en kan je beter verklaren waar gedrag vandaan komt.

Toetsing en monitoring

Groep 1-2

n.v.t.

Groep 3-8

We maken gebruik van de volgende meetinstrumenten:

De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen elk jaar de veiligheidsmonitor in (WMK).

Deze wordt naar invullen jaarlijks geanalyseerd door de leerkrachten. N.a.v. deze analyse volgt er een aanpassing of toevoeging van het onderwijsaanbod in de lessen SEL en Burgerschap.

We monitoren de doelen van SEL en Burgerschap in FocusPO:

De leerlijn Burgerschap combineert het sociaal-emotioneel leren en de burgerschapsontwikkeling. De cruciale leerdoelen in deze leerlijn zijn voor de groepen 3-8 verdeeld over periodes van twee leerjaren: eind 4, eind 6 en eind 8. Je hebt dus twee jaar de tijd om de leerlingen de leerdoelen te laten beheersen.

<https://focuspo.nl/leerlijn-burgerschat/>

Differentiatie

Wij werken planmatig met hoe wij de ontwikkeling van de leerling zien en volgen. Bij leerlingen waar meer begeleiding nodig is op het gebied van SEO stellen wij een plan op waarmee wij werken. Dit plan is op maat en terug te vinden in Parnassys.

Hier wordt gebruik gemaakt van o.a. het handelingsplan Gedrag.

Kinderen die door gedrag op de escalatieladder terecht komen:

- Volg de stappen van de ladder en maak gebruik van: [WerkbladVCModel.pdf](#)
- Vorm aan de hand van deze taal en gesprek een haalbaar doel
- Gedrag gaat over behoefte. We kijken naar wat kind nodig heeft. Het gaat hier niet alleen om symptoombestrijding, belonen/straffen.

Stappenplan rood en veelvuldig oranje gedrag

0	<p>Elke ochtend gevoel check-in. Koppel daaraan de behoefte check-in. Zeker bij sterke emoties. Het gaat hier om de het praten over gevoel en het begrijpen van de behoefte erachter en dit kunnen delen. Zo begrijp je zelf wat je nodig hebt en waar nodig weet je omgeving.</p> <p>Gebruik Emotiewiel Kwink of Gynzy basisemoties. Onderbouw: 8 basisemoties in het midden. Midden/bovenbouw: 8 basisemoties en uitbreiding eromheen.</p> <p><u>Aanvullend idee:</u> Check in kan vaker gebruikt worden. Kan ook bijvoorbeeld voor de pauze als er in de pauze vaak iets fout gaat. Ook individueel in te zetten. Denk aan HP gedrag. Ook inzetten bij oranje of terugkerend oranje gedrag.</p>
1	<p>Gesprek met betrokkenen: Samen bespreken van het gedrag/incident aan de hand van de vragen werkblad Verbindend communiceren.</p> <p>Overige middelen om toe te passen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Emotiewiel Kwink gebruiken bij benoemen gevoel. - Circus Ik Kwink. Valt de reactie van het kind onder: aanpakken, verstoppen of aanvallen? Welke 'taal' hoort bij een positieve reactie? <p>Bepaal als leerkracht of je hier al een aantekening van maakt in het volgdossier. Bij twijfel doen.</p> <p>Geen sanctie: gesprek en eventueel invullen werkblad voldoende. Maak zelf de inschatting of ouders hier moeten worden geïnformeerd. Bij geweld en ernstig verbaal geweld berichtje naar de ouders altijd verstandig.</p> <p>Bij heftig (donker)rood gedrag de eerste keer (denk aan zwaar geweld of vandalisme kom je direct bij stap 3 terecht. Hier kan ook de sanctie anders zijn vanwege de zwaarte van het incident.</p>
2	<p>Gesprek met betrokkenen en ouders: Stap 0 en 1 niet voldoende. Nu werkblad verbindend communiceren invullen en met ouders bespreken.</p> <p>Opties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handtekening betrokken voor extra gewicht, kopie blad mee naar huis om te bespreken. - Andere betrokkenen ook bij gesprek om uit te praten en eventueel excuus te maken. <p>Het is de tweede keer. Je moet nu een aantekening maken in het volgdossier gedrag.</p> <p>Vanaf deze stap is de IB-er ook betrokken.</p>
3	<p>Gesprek met ouders en sanctie: Er moet inhoudelijk verder worden gekeken naar het gedrag. Na stap waarneming en gevoel verder ingaan op behoefte. Dit gedrag is erg sterk. Is de behoefte ook zo groot?</p> <p>Daarnaast bij "Verzoek" duidelijke grenzen wat er geprobeerd gaat worden, maar ook wat het kind kan doen als het weer fout dreigt te gaan. Wat is de escape als het niet lukt?</p>

	<p>Sanctie: uitsluiten van de situatie waar het niet lukt. Voorbeeld: Wel buiten, maar geen voetbal. De sanctie moet altijd gericht zijn op verbetering. Puur en alleen straf draagt niet bij.</p> <p>Het is de derde keer: naast het volgdoossier gedrag stel je nu een kortlopend HP gedrag op. Zijn er meer stappen nodig? Denk aan externe hulp of andere zaken? Overleg met IB.</p> <p>Duidelijk aangeven/waarschuwen bij de ouders dat er na nieuwe herhaling dag buiten de klas wordt gewerkt.</p> <p>Vanaf deze stap is de Ib-er en directie betrokken.</p>
<p>4</p>	<p>Time out (binnen school)</p> <p>Bij 4x rood gedrag is het kind minimaal een dag uit de klas. Dit kan betekenen dat hij of zij in een andere klas werkt, bij de directeur of IB-er.</p> <p>Het kan ook zijn dat er 1 rood incident is waardoor een kind meteen buiten de klas werkt ter veiligheid van de groep.</p> <p>Er komt bij deze stap altijd een gesprek met ouders en betrokkenen.</p> <p>Ook hier moet er blijven gekeken worden naar de emotie en behoefte achter het gedrag. Het alleen niet meer doen is nooit een langetermijnoplossing.</p> <p>(Vanaf deze stap volg protocol Schorsing en verwijdering van stichting onderwijs primair)</p> <p>https://onderwijsprimair-live-fdb3e5a8d8d746cd8-d4b091c.divio-media.org/filer_public/ca/46/ca467eab-b24b-4754-95a1-d9a74b700d8e/protocol_schorsing_en_verwijdering_2024_-_vastgesteld.pdf</p>
<p>5</p>	<p>Schorsing uit school</p> <p>Bij deze stap spreek je over onveiligheid voor de groep en misschien het kind zelf. Het is belangrijk om eerst met de directeur of IB-er te overleggen. Samen maak je een plan aan de hand van Verbinden Communiceren.</p> <p>Het kind werkt wel meteen buiten de groep en de ouders worden op de hoogte gebracht. De vervolgstappen bespreek je samen.</p> <p>Verdere details en afspraken zijn hier altijd maatwerk dus niet algemeen beschreven.</p>

Alle stappen die genomen gaan worden zijn van tevoren ingeschat op basis van een professionele inschatting van de leerkracht die past bij de leeftijd van het betreffende kind. Bij twijfel: raadpleeg een collega.

Bijlage 2

Voorbeelden van gedrag

Rood

Fysiek geweld: Slaan, schoppen, bijten, wurgen, hard duwen enz.

Gooien met spullen, spullen bewust stukmaken.

Heftig schelden, herhaaldelijk schelden, (be)dreigen, intimideren, (herhaaldelijk) pesten, ernstig/herhaaldelijk liegen.

Herhaaldelijk oranje gedrag

Oranje

Schreeuwen, respectloos reageren, brutaal gedrag, les opzettelijk verstoren, uitlachen, grof taalgebruik, storend geluid maken, na waarschuwing doorgaan, te laat komen.

Spullen afpakken, spullen kapot maken, erg onnauwkeurig met spullen omgaan die niet van jou zijn.

Duwen, uitdagen/uitlokken, buitensluiten, treiteren, plagen te lang doorzetten.]]

Groen

Geweldloos communiceren en reageren.

Luisteren naar elkaar, positief zijn, oplossend reageren, elkaar helpen, open houding, eerlijk zijn, troosten, betrokken zijn bij de les, samen spelen, complimenten geven, gezellig zijn, enthousiast meedoen/reageren, respectvol reageren, zorg dragen voor jezelf en elkaar, binnensluiten, je menig respectvol geven, openstaan voor de ander, je behoefte duidelijk kunnen maken, naar eigen rol en houding kijken waar nodig, excuus kunnen maken, overleggen, samen

Netjes en zuinig zijn op de spullen, opruimen wat je gebruikt hebt, op tijd komen.

Toepassen Kwinkslagen: aardigspreker, keuzechecker, verderkijker, zelfontspanner, zelfvertrouwer.

Doordacht Passend Lesmodel

1. Start

- Pakkende start
- Activeren van voorkennis
- Lesdoel
- Succescriteria
- Lesopbouw

Fase 2: Interactieve instructie

ik

wij

jullie

jij

3. Actieve verwerking

- Uitleg opdrachten
- Gewenst gedrag verduidelijken
- Looprondes
- Feedback
- Differentiatie

4. Einde van de les

- Afzwaaiert
- Reflectie op lesdoel, proces en werkhouding